

Anotace rozhodnutí Evropského soudu pro lidská práva

Rozsudek ze dne 25. listopadu 2021 ve věci č. 77419/16 – *Biancardi proti Itálii*

Senát první sekce Soudu jednomyslně rozhodl, že soudy nezasáhly nepřiměřeným způsobem do práva stěžovatele na šíření informací, když mu uložily, aby nahradil nemajetkovou újmu ve výši 10 000 eur za to, že odmítl deindexovat článek o trestním stíhání osob na svém webovém portálu.

I. Skutkové okolnosti

Stěžovatel pracoval jako editor internetového zpravodajského portálu. V březnu 2008 zveřejnil článek o rvačce v restauraci. Z nadpisu i perexu článku vyplývalo, že restaurace patřící rodině X byly uzavřeny, což mělo dopad na finance i pověst této rodiny. Článek uváděl jména členů rodiny i možné důvody pro rvačku, které mohly souviset s rodinnými finančními spory. Dále zmiňoval výsledky některých členů rodiny či jejich vzetí do vazby. V září 2010 podali V. X. a jedna z dotčených restaurací k rukám stěžovatele žádost o odstranění tohoto článku z internetu, nebylo jim však vyhověno. Následně se stejné osoby obrátily na okresní soud na základě předpisů na ochranu osobních údajů. V květnu 2011 stěžovatel uvedl na jednání před soudem, že daný článek v zájmu urovnání sporu deindexoval.

Okresní soud dne v lednu 2013 rozhodl, že z důvodu deindexace není nutné dále věc projednávat, a zároveň uložil stěžovateli nahradit každému žalobci nemajetkovou újmu ve výši 5 000 eur. Vysvětlil, že předmětný článek byl dostupný na internetu až do května 2011 navzdory žádosti o jeho odstranění. Od jejího podání nebylo zpracování osobních údajů pana V. X. v souladu s ustanoveními zákona o ochraně osobních údajů. Došlo tak k porušení práva žalobců na ochranu jejich pověsti a soukromého života. Informace uvedené v článku byly na rozdíl od tištěných médií snadno dohledatelné pouhým vložením jmen žalobců do vyhledávače. Navíc se týkaly citlivé oblasti soudního řízení. Nejvyšší soud prvostupňové rozhodnutí potvrdil.

II. Odůvodnění rozhodnutí Soudu

K TVRZENÉMU PORUŠENÍ ČLÁNKU 10 ÚMLUVY

Stěžovatel namítal, že zásah do jeho svobody projevu byl neodůvodněný a uložená pokuta byla přemrštěná.

Soud připomněl, že na poli článku 8 Úmluvy se již zabýval povinností médií anonymizovat materiál v internetovém archivu, který se týká trestného činu (*M. L. a W. W. proti Německu*, č. 60798/10 a 65599/10, rozsudek ze dne 28. června 2018, § 116). Projednávaná věc je nicméně odlišná v tom, že se tu nejedná o odstranění ani anonymizaci zveřejněného článku, ale toliko o jeho deindexaci, což znamená, že daný článek se po zadání jmen či klíčových slov neobjeví ve výsledcích internetového vyhledávání. Jinými slovy, předmětem sporu tu není obsah článku ani jeho zveřejnění na internetu, ale to, jak snadno se k tomuto článku veřejnost mohla dostat (stačilo do vyhledávače zadat jméno V. X. či název jeho restaurace) a po jak dlouhou dobu.

Stěžovatel v této souvislosti uvedl, že nemůže nést odpovědnost za deindexaci článku, jelikož taková povinnost náleží pouze provozovatelům internetových vyhledávačů. Soud však poukázal na to, že stěžovatel nakonec příslušný článek sám deindexoval. Ztotožnil se tedy s názorem vlády, dle něhož povinnost deindexace lze uložit nejenom provozovatelům internetových vyhledávačů, ale i správcům internetových novinářských archivů.

Nebylo sporu o tom, že v projednávané věci došlo k zásahu do práva na svobodu projevu zakotveného článkem 10 Úmluvy, že tento zásah měl zákonný základ a že sledoval legitimní cíl ochrany práv a svobod jiných. Zbývalo tudíž posoudit, zda zásah byl nezbytný v demokratické společnosti. Soud ve své dosavadní judikatuře vymezil kritéria pro vyvažování práva na svobodu projevu a práva na ochranu pověsti (*Axel Springer AG proti Německu*, č. 39954/08, rozsudek velkého senátu ze dne 7. února 2012,

§ 89–95). Projednávaná věc se však od tohoto případu liší. Věc *Axel Springer AG* se totiž týkala zveřejnění tištěných článků o zatčení a odsouzení známého herce, zatímco nyní se jedná o to, že internetový článek týkající se trestního řízení proti soukromým osobám byl po určitou dobu dostupný na internetu. Striktní použití kritérií stanovených ve věci *Axel Springer AG* tudíž v projednávané věci není vhodné. Soud by se měl spíše zaměřit na a) dobu, po kterou daný článek zůstal dostupný online, a to zejména ve světle účelu zpracování údajů V. X., b) citlivost těchto údajů, c) závažnost sankce uložené stěžovateli.

Co se týče prvního kritéria, přestože v době vydání rozhodnutí nejvyššího soudu ve věci stěžovatele stále probíhalo trestní řízení proti V. X. a dalším členům jeho rodiny, článek nebyl nijak aktualizován od doby, kdy k předmětným událostem došlo. Navíc byl dostupný online po dobu osmi měsíců po formální žádosti o jeho odstranění ze strany V. X. Vnitrostátní právní úprava i příslušné mezinárodní normy nasvědčují výkladu, dle něhož význam stěžovatelova práva šířit informace časem klesá ve srovnání s právem V. X. na ochranu pověsti.

Při vyvažování zmíněných dvou práv je zároveň potřeba přihlídnout k citlivosti údajů souvisejících s trestním řízením proti V. X., což rovněž odpovídá příslušným mezinárodním standardům. Stejně tak Soud nepovažoval sankci uloženou stěžovateli – náhradu újmy v celkové výši 10 000 eur – za přemrštěnou vzhledem k okolnostem případu. Poukázal rovněž na to, že tato sankce byla uložena v rámci občanského, nikoliv trestního práva.

Soud učinil závěr, že při posouzení, jak vnitrostátní orgány vyvážily právo na svobodu projevu dle článku 10 Úmluvy a ochranu soukromého života zakotvenou v článku 8 Úmluvy, by potřeboval mít závažné důvody, aby nahradil posouzení vnitrostátních orgánů svým vlastním. Výše zmíněné úvahy ho nicméně vedou k závěru, že vnitrostátní orgány přistoupily k odůvodněnému omezení svobody projevu stěžovatele, a to zvláště ve světle toho, že nebyl nucený trvale odstranit dotčený článek z internetu. Nedošlo tedy k porušení článku 10 Úmluvy.